

Muistoja

Keväällä -39 alkoivat vanhemmat kysellä minulta menenkö syksyllä kouluun? Osaatko lukea. En tuntenut vielä aakkosiakaan. Siskoni lohdutti, pian sinä aakkoset opit.

Joka aamu menimme Matin ja Liisan asemalle. Asema oli juuri maalattu ja pihalle oli istutettu kukkia. Asemamiehet lakaisivat pihat puhtaaksi. R-kioski avattiin aina junantuloaikaan, kioskista myytiin tupakkaa, lehtiä ja makeisia. Makeiset meitä lapsia kiinnosti. Hynysen Anni hymyili kun kävin ostamassa mansikkakaramelleja. Anna kääri ne valkoiseen paperi tötteröön ja aina samanverran, ne riitti vain kotimatkakksi.

Kouluinnostus kasvoi syksyllä. Piti hankkia sopivat kouluvaatteet, kengät teki suutari, pussihousut teki Jyrkkäsen Jussi. Voi sitä riemua kun pääsi sovittamaan uusia vaatteita.

Vanhemmat puhuivat, että sota on tulossa, vieläpä kaasusota. Kaasunaamari harjoituksia oli iltaisin suojelkuntatalolla.

Isäni oli valittu viemään vapaaehtoisija linnoitustöihin karjalankannekselle. Isäni kehoitti minua menemään huoletta kouluun.

Naapurin lasten kanssa olimme valinneet suorimman polun kouluun meijarinylikäytävän kautta, ylikäytävä oli vartioitu. Vahtina oli Mari Sonninen, joka laittoi puomit kun juna oli tulossa.

Koulu oli vain 2-luokkainen ”tipola, joka oli varattu ensi-toisluokkaa käyville.

Ensimmäisenäkoulupäivänä jaettiin pulpetit, tyttö ja poika pantiin istumaan vierekkäin, minä sain viereeni rusettipään tytön. Opettaja jakoi Aapiskirjan ja antoi kotitehtävän. Välitunnilla puhuimme, tulee katuvalot, ja meijarinpihaan saadaan valaistuluistinrata. Kaikkea uutta oli tiedossa. Katuvalot tulivat, muut eivät

Koulunkäynti alkoi lupaavasti, pian opin tavaan ja lukemaan. Kotona vanhemmat sisaret opettivat lisää. Sitten alkoivat vaikeudet, kun piti oikealla kädellä oppia kirjoittamaan ja pitää kynää kädessä. Samoin tuli käsityö, piti virkkuukoukulla tehdä pannulappu. Jäin jälkeen käsitöissä, vein pannulappuvirkkauksen kotiin, sisko teki sen valmiiksi. Vein työn opettajalle, katsoi työtäni ja katsoi minua silmiin ja sanoi siskoko aatto ”

2

Välitunti oli mieluisin tunti silloinkin, kun se on varmasti vieläkin. Välitunnilla ehti käymään osuuskaupansiirtomaosastolla ostamassa appelsiiniä. Hedelmäpanttiin moneen osaan, siitä riitti monelle suumakeaksi. Siten tuli tutuksi Brasilian lipun värit. Välillä juoksimme katsomassa Oskari Hirvosen riistakauppaan katselemaan sinne ostettuja riistaeläimiä.. Lanttikuoppa oli hyvin suosittu välituntipeli.

Tunnilla opettaja kyseli kuka tuntee kellonajat ja missä päin on mikin ilman suunta. Mikä on äitinne sukunimi. Kaikki minä tiesin, mutta opettaja oli erimieltä äitini sukunimestä.

Pääsimme lähtemään kotiin, ulkona vieruskaveri kertoi tietävänsä missä on nekkutehdas, ja sinne mentiin juoksujalkaa. Tehdas oli takakylällä, vastapäätä Teuvon kahvilaa. Tehtaan omisti MamusKusti, joka teki myös nekut. Aluksi Kusti tarjosi maistiaiset, sitten kysyi. Paljo laitetaan? Annoin koko rahan ja sanoin kokorahalla. Nekkuja tuli kaksisuurtapussia. Kotimatalla imettiin nekkuja niin, että suurupesi vuotamaan. Kotona annettiin äidille loput, äiti korjasi nekut piiloon.

Kun tulimme kouluun marraskuun viimeisenä päivänä opettaja itki ja kertoi, että sota on syttynyt. Saatte mennä kotiin. Radio kehotti pysymään rauhallisina ja jos on mahdollista mennä maalle ilmahyökäyksiä pakoon, me mentiin tuttaville.

Pian palasimme kotiin. Ikkunoihin piti laittaa Molovinverhot pimennysverhoiksi. Yöt nukuttiin kaikkivaatteet päällä, ilmahälytyksen tultua juostiin lakanat korvissa lähimetsään. Byman kohdalta polkumetsään. Erään kerran päivällä viholliskoneet rytisivät yllämme, hyppäsimme lumihankeen silloin eräs täti peiteli minut punaisella huovalla ja sanoi ei punaista vaatetta ammu?

Isäni oli komennettu vartiopääliseksi rautatieasemalle. Vartotupana toimi WR-sauna, joka on vieläkin paikoillaan. Siellä oli turvallista oleila ja nukkua huoletta yöt. sunnuntaina kävimme sankarihaudoilla keräämässä tyhjäthylsyt pois.

Maaliskuun 13 päivänä oli kaunisilma kun Äiti ilmoitti, että rauha on tullut ja toi joulupukin tuomat sukset minulle. Voi sitä iloa ja auringonpaistetta kun pääsin opettelemaan hiihtämistä. Aikuiset uskottelivat että ei sotia enää tule, mutta niitä on tullut vaan.